

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en Omstreken
Jaargang 12 april 2003 Nummer 2

Lezing over GensDataPro door Bas Wildschut

Impressieverslag van de lezing over het computerprogramma GensDataPro op 20 januari 2003.

Smullen van je eigen genealogie

Sinds ik de lezing van de heer Wilschut heb bijgewoond kunnen mijn kleinkinderen straks bij het logeren, 's morgens vroeg hun bordje cornflakes opeten op een placemat met daarop een geneagram of een kwartierstaat of het allermooiste, een kaart van Nederland met daarop met rode puntjes aangegeven, de woonplaatsen van de familieleden van rond 1800 of rond 1900. Dat is dus letterlijk en figuurlijk smullen van de genealogie.

Deze en meer mogelijkheden werden ons in rap tempo voorgeschoteld door middel van een laptop die verbonden was aan een beamer, die op zijn beurt was gericht op een groot scherm waarop iedereen de rondartelende cursor/muis voorbij kon zien flitsen.

Voor het gemak had de heer Wilschut een klein bestand van zijn familie met ruim 1100 personen in zijn laptop meegebracht.

De filosofie van GensDataPro

De filosofie van GensDataPro berust op overzicht. Het snel kunnen overzien 'hoe het zit'. Het hoofdscherm is opgedeeld in drie vlakken. Linksboven staat bijvoorbeeld in een blauw veld de vader van Bas en rechtsboven in een roze veld zijn moeder, met vermelding van hun respectievelijke ouders. Met de muis kun je klikken op de naam van bijvoorbeeld moeders moeder en flits... daar verschijnen van deze persoon alle relevante gegevens op het scherm. Dat noemt men een 'doorklikfunctie'. Op de onderste helft van het scherm staat iets anders. Dat kan een geneagram zijn, maar ook een lijst met namen, of het bij de persoon behorende bronnenmateriaal.

Indrukwekkend was ook de simpele klik waarmee je een bestand kon overhevelen naar Word of naar Word Perfect en daar de bekende opmaak op los laten. En als klap op de vuurpijl was met een klik het gehele gekozen bestandje gereed voor publicatie op internet op je eigen website met doorklikfuncties en al. De presentatie had, zoals u lezer reeds hebt begrepen, een zeer hoog klikgehalte, waardoor het soms moeilijk te volgen was, want de heer Wilschut schoot door de voorouders heen als een snelvuurkanon.

Scannen is in

Enfin nu nog even een paar regels gewijd aan het scannen. Want dat is ook de trend. De familie wil niet meer een gewoon genealogieboekje maar een trendy magazineachtig geval met veel foto's en andere niet-genealogische gegevens. Ook dat is met een paar klikken snel te verwezenlijken. Je genealogische verhaal kan worden opgeleukt met schema's, foto's, landkaarten met verspreidingsgegevens, het kan niet op. De heer Wilschut adviseerde om gewone foto's te scannen met 300 dpi, oude rekeningen, diploma's en dergelijke met 200 dpi, maar een fraaie foto die op A4 formaat kan worden afgedrukt, met 600 dpi. Met de huidige grote geheugens is de opslag daarvan geen enkel probleem. Maar... het tijdperk van de floppy is voorbij, omdat er te weinig ruimte op zit voor het opslaan van foto's. In de nieuwste pc zit geen floppydrive meer, daar gaat alles met de cd-brander. Zijn dringend advies is: Ga na het scannen van plusminus vijftig foto's een cd branden, zodat u bij een schijfbreuk daarop terug kunt grijpen.

En ik moet toegeven, het kan erg leuk worden. Maar zoals de voorzitter bij het vragenuurtje steeds uitriep, u verlaat nu het puur genealogische gedeelte en daar is deze avond niet voor bedoeld. Daarbij verwees hij naar de twee lezingen die nog komen. En zo verliet het in grote getale opgekomen publiek, waaronder opvallend veel echtparen en veel nieuwe gezichten, de zaal, vastberaden om de wijze lessen thuis uit te proberen. Het is fijn dat er mensen zoals de heer Wildschut zijn die ons genealogen zo kunnen enthousiasmeren dat we er weer flink tegenaan gaan. Mocht u toch moeite hebben met de uitvoering van uw plannen dan is er gelukkig altijd nog de werkgroep computergenealogie die u terzijde kan staan.

Mevrouw Bep de Beer-van Asselt oogst veel waardering

Voorafgaande aan de lezing op 20 januari 2003 informeerde onze voorzitter, de heer J.W. van Maren, ons over de heruitgave van het boek Bijdrage tot de Geschiedenis van Leusden tot 1811, destijds geschreven door de heer Van den Hengel. Dit boek was al jaren niet meer te verkrijgen, maar gelukkig heeft één van onze leden, mevrouw Bep de Beer-van Asselt, dit manuscript in de pc ingevoerd, waardoor het opnieuw kon worden uitgegeven. Uit handen van de voorzitter ontving zij het eerste exemplaar en deze bedankte haar voor het vele werk dat zij hiervoor heeft verzet. Als blijk van waardering ontving zij een fraai boeket bloemen, hetgeen vergezeld ging van een hartelijk applaus. Over deze heruitgave meer informatie elders in dit blad.

Een familiealbum door Bert de Beer

Verslag van de voordracht van de heer Bert de Beer.

Op deze middagbijeenkomst van de werkgroep computergenealogie op zaterdag 8 februari 2003 maakte de heer De Beer ons wegwijs in het gebruik van de scanner.

Ter inleiding vertelde spreker dat hij voor zijn familie een familiealbum had gemaakt. Daarin staan de gezinnen gerangschikt naar generatie, en op volgorde van hun generatienummer. Van ieder gezin werd een aantal foto's afgedrukt met toelichting. Het boekje werd grif door de familie aangeschaft, dit in tegenstelling tot een genealogieboek dat meestal vriendelijk onder dank in een kast wordt gezet om vervolgens nooit meer te worden ingekeken. Hij had gebruik gemaakt van een speciaal fotoalbum uit de Hema, bestaande uit een fraaie plastic ringband met een losbladig systeem van zuurvrij papier. Het heet APS album en kost € 5,-. Men kan er, indien nodig, aanvullingen bij kopen. Op die manier kan het album steeds up-to-date worden gehouden. Maar ook elk ander fotoalbum in ringband kan er voor dienen. Maar dit APS album heeft een afmeting die prettiger in de hand ligt.

Documenten scannen

De heer De Beer kondigde aan dat hij deze middag twee voorbeelden van scannen en bewerken zou laten zien, namelijk een document en een oude foto. Hij gebruikte daarvoor het programma Paint Shop Pro 7 dat zo van internet kan worden geplukt. Allereerst demonstreerde hij hoe een kopie van een doopregistratie uit een doopboek kon worden gescand. Bij het scannen van een document werd de scanner ingesteld op lijntekening en met een invoer van 300 dpi en een schaal van 100% (opmerking: Voor het inscannen van documenten kan ook gewerkt worden met invoer 200 dpi). Daarna wordt het gescande document bewerkt waarbij de slechte gedeelten worden weggepoetst. Alle handelingen met de muis etc. konden via een beamer op een groot scherm worden gevolgd. Meerdere malen werd hem om nadere uitleg gevraagd welke hij met humor wist te geven.

Foto's scannen

Het tweede voorbeeld was het scannen van een oude foto. Nu ingesteld op grijswaarden, invoer 300 dpi en een schaal van 100%. Daarna werd ook de foto bewerkt met het programma Paint Shop Pro 7. Met hoorbare verbazing volgde het publiek hoe op snelle wijze krassen werden verwijderd, en middels een foefje met twee penselen slechte plekken werden verdoezeld, dat wordt klonen genoemd. Men gebruikt dan de omgevingskleur en brengt dat over naar de slechte plek, en ziedaar de slechte plek is niet meer van de omgeving te onderscheiden. Weest niet bang te experimenteren want via de knop 'herstel' kunnen de foute handelingen snel worden gecorrigeerd.

Een geanimeerde discussie over het gebodene was het gevolg. Meerdere vragen werden door de heer De Beer en ook door de zaal zelf beantwoord. We mogen rustig zeggen dat het een prettige en leerzame middag is geweest. Met dank aan de heer De Beer.

Het illustreren van een genealogische publicatie

Verslag van de lezing door de heer Albert Koning op dinsdag 18 februari 2003.

De voorzitter kondigde in zijn opening de avond aan als een vervolg in de reeks over het praktisch hanteren van technieken om mooie publicaties te maken. Door omstandigheden heb ik zelf de vorige 'afleveringen' niet kunnen meemaken, maar uit de beschikbare verslagen is het duidelijk dat er logica en overlap in de totale serie zit.

Zo kon de heer Koning voor het onderdeel beheer van het opgeslagen digitale materiaal op hoofdlijnen tot dezelfde aanbevelingen komen als zijn voorgangers. Wel gaf hij nog aan hoe belangrijk het is om bij het toenemen van de beeldcollectie een logisch beheersysteem te gebruiken, compleet met zoekplaatjes, de bekende 'thumbnails'.

Als zovelen van ons ging de heer Koning zich op latere leeftijd met genealogie bezig houden, en als verwoed amateurfotograaf zocht hij al gauw naar beelden om te reproduceren of zelf te maken. Beelden die situaties en verhoudingen kunnen verduidelijken. Immers, een beeld zegt meer dan duizend woorden. De ervaringen van zo'n zeven à acht jaren bezig zijn en nadenken leverden de inhoud van de zorgvuldig gestructureerde lezing op, ondersteund door de steeds nadrukkelijk aanwezige beamer (kunnen we nog zonder?).

Het gaat hem niet zozeer om de invulling van een stamboom recht toe recht aan. Veel belangrijker is het om een familiegeschiedenis te schrijven. Daarbij kunnen onderwerpen uit de categorieën a. persoonsgericht, b. locatiegericht, c. historische inbedding, d. levensomstandigheden en e. relevante documenten, prima met beelden worden toegelicht. Bij alle categorieën werden de mogelijkheden geanalyseerd en met voorbeelden geïllustreerd. En ook op beschikbare bronnen gewezen.

Vanuit zijn persoonlijke ervaring kwamen gevraagd en ongevraagd talloze tips naar ons toe. Bijvoorbeeld wat waar te vinden, hoe rekening te houden met storende anachronismen, hoe valkuilen te omzeilen bij het opzetten van een website of het versturen van materiaal per e-mail.

Veel aanwezigen konden waarschijnlijk constateren dat ze met hun eigen gekozen oplossingen al op de goede weg zitten. Maar het blijkt toch nuttig om een ander enthousiast over zijn eigen systeem en bedoeling te horen en spreken.

Niet alles wat is aangedragen kan hier worden vermeld. Diegene die nog eens op een enkel punt wil terugkomen bij de spreker, kan terecht op het e-mailadres:

a.t.j.koning@kader.hobby.nl .

Dijkmetingboeken 1523-1840 door Dick van Wageningen

Sinds februari 2003 liggen er in het Gemeentelijk Archief van Amersfoort transcripties van dijkmetingboeken van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Bovendams ter inzage, samengesteld door de heer Dick van Wageningen, studiezaalmedewerker van het Amersfoorts archief. De 3000 pagina's tellende originele archiefstukken bevinden zich in het Streekarchief Rijnstreek te Woerden en Het Utrechts Archief. Elke tien jaar werd er door genoemd Hoogheemraadschap opnieuw een dijkmetingboek opgesteld. Het betreft 633 'hoefslagen' over 32 kilometer van Amerongen tot Vreeswijk. Enkele boeken zijn verloren gegaan, maar konden geheel of gedeeltelijk worden gereconstrueerd. Deze registers vormen een prachtige bron voor genealogisch en topografisch onderzoek. Het geconstateerde verschil in de metingen van 1819 en 1833 kan mogelijk verklaart worden aan de hand van de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafels en de Minuutplans van het Kadaster (opgericht 1832). Met kaarten kunnen locaties exact teruggevonden worden. In totaal beslaat de transcriptie 700 bladzijden uitgeprinte tekst, verdeeld over zes boeken. Alfabetisch registers op familienamen en op topografische namen ontbreken natuurlijk niet.

De plaatsen die geheel of gedeeltelijk deel uitmaakten van het Hoogheemraadschap van de Lekdijk Bovendams (tussen haakjes de huidige gemeente) zijn:

Amerongen; Bunnik; Kockengen (Breukelen); Cothen (Wijk bij Duurstede); De Vaart (Nieuwegein); De Bilt; Doorn; Driebergen (Driebergen-Rijsenburg); Galekop (Nieuwegein); Heicop (Zederik); Honswijk (Houten); Houten; Jutphaas (Nieuwegein); Maarseveen (Maarssen); Neerlangbroek (Wijk bij Duurstede); Nieuwkoop; Odijk (Bunnik); Oude Rijn (Nieuwe Gein/Vleuten-De Meern); Overlangbroek (Wijk bij Duurstede); Papendorp (Vleuten-De Meern); Rijsenburg (Driebergen-Rijsenburg); Schalkwijk (Houten); Stoetwegen (Zeist); Teckop (Woerden); Tull en 't Waal (Houten); Utrecht; Vechten (Bunnik); Vleuten (Vleuten-De Meern); Vreeswijk (Nieuwegein); Werkhoven (Bunnik); Wijk bij Duurstede.

Uit de Werkgroep Transportaktes door Anje Bousema-Valkema

De hypotheek afbetaald

Notariële aktes van A. van Brinckesteyn, AT 015a001, folio 45

Op 7 oktober 1668 compareert voor notaris A. v. Brinckesteyn de Weledele Heer Jonkheer Everhard Meyster als mede-erfgenaar van wijlen Mr. Henrick van Domselaer en Jonkvrouwe Eva Meyster echtelieden.

't Recht van de verdere erfgenamen bij maeckgescheyt tot de nabestaende plechte verkregen hebbende ende heeft geconstitueert en machtig gemaect als hij dede bij dezese de Weledele Jonkheer Peter de Rout, Heere van Ganswijck sijne neef ende Nicolaas de Cruyff notaris aen het hoofds voorschreven (Utrecht) te samen en elcx bijsonder special om te compareren voor de Gerechte der Stadt Utrecht ofte ten secretarie aldaer ende te laten casseren ende ten registers royeren seeckere plechtbrief van vier hondert gulden capitael bij Jan ter Brugge de twintigste aprilis 1550 van de voorschreven Gerechte ten behoeve van Janna Gerrit Jansdochter, Frans Evertszn Weduwe op sijn huysinge staende op de Zuythoek van Sint Jacobssteeg gepasseert waertoe de voornoemde Mr. Henrick van Domselaer van Adriaen Janszn van Wees cum suis den twintigsten januaris 1624 't recht bij transport vercregen hadde, oock om te bekennen 't voorszegde capitael met acht jaeren ende 8 maanden rente daerop tot de twintigste september laetsleden jegens vijf ten hondert verlopen door handen van Nicolaa Both, lest weduwe van Cornelis van de Water qualitato qua off van harent wegen voldaan te sijn en verder alles te doen 't geene tot quytinge en cassatie van de voorschreven plechtbrief soude mogen requireren. Belovende alles de rato onder verbant ende submissie als naar rechte versoeckende hiervan acte die is dese.

Aldus gedaen ende gepasseert binnen Amersfoort voornoemd, ten huysen van de Heere Mr. Godefrey van Meerveen ter presentie van Johan van Meerveen en Daniel Rijckzn getuigen hiertoe versocht.

Oud en onbekwaam

Notaris A. van Brinkesteyn, AT 015a001, folio 37:

Op 6 december 1671 compareerde voor notaris A. van Brinkesteyn Jonkvrouwe Anna Thiens, weduwe van Dinghman Doens, die verklaarde vermits hare hoge ouderdom en onbekwaamheid om in de winter te reizen, dat zij haar zoon Gerrit Doens, secretaris te Sevenbergen machtigt om uit haer naem te compareren en te getuygen voor de Ed. Mo. Heeren Raden van Vlaenderen jegens de weduwe van wijlen de heer Smijters om aldaer te doen zoals zij zelf, present sijnde, zoude doen.

Aldus gepasseert ten haere huuse te Amersfoort in presentie van de getuygen hiertoe versocht, Mr. Ludewijck Thiens, out-burgemeester en Jelis Jerusalem, drapier, borgers van de stad Amersfoort. [Zij tekent Anna Thiens, weduwe van Doensen]

De buurvrouw getuigt

Notaris A. van Brinkesteyn, AT 015a001, folio 12:

Op 8 maart 1672 compareerden voor notaris A. van Brinkesteyn, Sara Jans, so sij verclaerde sesendartich jaeren oudt, huysvrouw van Dirck Gijsberts en Fransje Anthonis, huysvrouw van Henrick Peters van Seyst, oud so sij verclaerde vijfendartich jaeren, beide inwoonsters deser stad Amersfoort, die verclaeren ten verzoeke van Huybertge Hermans Craen, weduwe van Pieter de Vos, tegenwoordigh wonende alhier, hoe waer het is dat sij wel wisten dat Huybertge Hermans Craen in september 1670 is alhier tot Amersfoort geweest ten huuse van haer moeder, gevende voor redenen van wetenschap dat sij naest des requirantes moeders sijn wonende ende dagelicx aldaer mede sij comende, presenterende derhalve dese tot allen tijden nader, desnooths sijnde met eede te stercken, consenterende hiervan acte.

In presentie van de getuygen hiertoe versocht, Batholomeus Fousche en Thomas Thomaszn, beide borgers deser stad.

Het geheimzinnige kabinetje

Notaris A. van Brinckesteijn, AT 0151aoo3, folio 3

Op 9 november 1678 compareerden voor notaris A. van Brinckesteijn: Jonkheer Dirck Laignier, capitain, als oudoom, en Joffer Godefrieda Penbroeck, weduwe van Jonkheer Johan van Ommeren als oudmoey materneel van Deliana Johanna de Albach, dochter van de Weledelgeboren Vrouwe Elisabeth Laignier saliger, in leven huysvrouw van de Weledelgeboren heer Paulus de Albach, capitain in dienst der Verenigde Nederlanden.

Deliana Johanna de Albach is erfgename van Jonkheer Isbrand Laignier saliger, nu boven aarde staande, en Mevrouw Deliana Penbroeck saliger, nu onlangs overleden, grootvader en grootmoeder van Deliana Johanna de Albach.

Jonkheer Dirck Laignier en Joffer Godefrieda Penbroeck verklaren, vermits de absentie van capitain d' Albach dat het sterfhuis moet worden gescheyden en penningen uitgegeven. Jonkheer Isebrand Laignier heeft op zijn ziekbed verklaart dat er enige penningen bij cassa waren, waarom zij de notaris verzoeken om met haar en in presentie van de getuigen te openen het cabinet van de overledene. Ten welke eynde wij ons t'samentlijk hebben gevoecht aent comptoir en aldaer bevonden een cabinetje 't welck geopend sijnde daaruit is gehaalt en aengetelt aan de comparanten 't geene volgt.

- eerstelijck een sack en daerin een gordelbeurse ende bevonden daerin, twee gouden ducats, een met twee hoofden.
- een stuck gouts met twee hoofden 't welck men meent een portugalees te sijn, is mette wapens van Aragon en Sicilien.
- twee pistoletten ter waarde van negen guldens.
- twee halve franse kroonen, en is dit goud weder int cabinet geleyt.
- twee sacken met silveren en koperen antiquiteiten, weder int cabinet geleyt
- twee sacken met silveren en koperen antiquiteiten, weder in 't cabinet geleyt
- item een sack ende daerin bevonden mitsgaders de comparanten aengetelt tien schellingen (maeckt drie guldens)
- item een sack met schellingen bedragende een hondert guldens en vier stuivers
- item een sack met 32 ducats maeckt t'samen een hondert gulden en sestien stuivers.

Waernaer wij ons hebben vervoecht in de slaapkamer en in de kast bevonden aen gelt:

- eerstelijck een sackje en daerin een beurse met een gouden ducaton en een gouden ducaat,
- mitsgaders in silveren ducats ter somma van sevenendartig guldens en sestien stuivers, twee ducats ter waarde van twee guldens en sestien stuivers en pasement ter waarde van een gulden, tien stuivers en ses penningen, bedragende de voorschreven getelde silveren penningen t'samen de somma van tweehondert ses en veertig guldens, twee stuivers en ses penningen. En versochten de

comparanten hiervan acte om haer te dienen daer behoort.

Aldus gedaen en gepasseert ten huysse van de Weledelgeboren Heer Isebrand Laignier saliger, in presentie en ten overstaen van de heer Cornelis van Ghemen, Raad deser stad en Godert van Ghemen, als getuigen hietoe versocht.

Leeft Hendrik nog?

Notaris A. van Brinckesteijn AT 015a003, folio 17.

Op 4 juni 1679 compareert voor notaris Brinckensteijn Albert Alberts, geboren te Hamburg, thans borger van Amersfoort. Hij verklaart bij waarheid in plaats van bij eede, op verzoek van Magdalena Dircx, borgerse te Amersfoort, dat hij voor ongeveer een jaar geleden in Hamburg is geweest bij seeckere vrou genaemt Anna Cocks, wonende buiten de Steenpoort van Hamburg, moeder van Henrick Cock, gewesen man van Magdalena Dircx, die hij gevraagd heeft of zij wist waar haar zoon Henrick verbleef. Anna Cocks heeft hem verteld dat haar zoon ongeveer één en een half jaar daarvoor was gestorven.

Opm.: *Mogelijk had Magdalena Dircx deze verklaring nodig om te hertrouwen. Er is een Magdalena Dircx, meerderjarige dochter, van Amersfoort die op 27 oktober 1680 te Hoogland trouwde met Reyer Reyerssen van Hoogland. Nader onderzoek is nodig om te bewijzen of dit dezelfde persoon betreft.*

De liquidatie van de voormalige gilden

De gilden waren de verenigingen van de kooplieden en de handwerkslieden van hetzelfde vak of beroep, welke aan het begin van de tweede helft van de Middeleeuwen ontstonden, en daarna uitgroeiden tot machtige organisaties. De Franse Revolutie betekende uiteindelijk de ondergang van de gilden. De leuse 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap' vierde hoogtij en vereiste dat iedereen geheel vrij was om handel te drijven of een ambacht uit te oefenen. In 1808 werden de gilden in Nederland definitief afgeschaft. Hierna werden bij Koninklijk Besluit dd. 26 juli 1820 algemene regels gesteld voor de liquidatie en de financiële afwikkeling, waaronder begrepen de besteding van eventuele overschotten, van de voormalige gilden. Blijkbaar was één en ander ook na 35 jaar nog niet geheel geregeld, want in 1855 werd hiervan door de gemeente Amsterdam een 'Afschrift' afgegeven. Dit afschrift is uiteraard, want in 1855 waren er nog geen schrijfmachines, met de hand geschreven.

Voordat hiervan nu een, met de computer vervaardigd en derhalve 21e eeuw, 'Afschrift' in ons periodiek zal worden geïnsereerd, eerst nog twee noten.

(1) De betekenis van enkele hierin gebruikte woorden (S.E. & O.):

accordeert, stemt overeen. - **accres**, aanwas. - **associatiën**, vennootschappen, maatschappijen. - **bussen**, ondersteuningsfondsen (destijds). - **cas**, geval -**daarstelling**, ?, (oprichting, vestiging, o.i.d ?) - **demissie**, ontslag - **dispositie**, beschikking - **facultatief**, naar eigen keuze. - **fakulteit**, volmacht, machtiging - **geaffecteerd**, gemaakt - **geïnsereerd**, opgenomen. - **gestie**, beheer - **H.E.G.A.**, Hun Edel Groot Achtbare - **konservatie**, behoud, instandhouding - **kwalificeeren**, bevoegd verklaren - **ordonnantie**, voorschrift - **provisioneerde**, voorlopige, tijdelijke.

(2) Sommige zinsdelen komen wat onbegrijpelijk over. Het is niet onmogelijk dat er toch enkele fouten in het origineel geslopen zouden zijn, ondanks de verklaringen "voor eensluidend afschrift". Daarom zou de tekst wellicht moeten worden gelezen zoals hierna tussen haakjes is vermeld:

art. 2, voorlaatste regel: der nationale - (der nationale)

art. 3, voorlaatste regel: Secretarie, zal - (Secretarie zal)

art. 4, regel 1: en diegenen - (en die gelden).

art. 4, 3e regel van onderen: en kinderen en eerst - (en kinderen, en eerst)

Afschrift

Hun Edel Groot Achtbare de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ontvangen hebbende het navolgende Koninklijk Besluit van den 26sten Julij II. No 74 betrekkelijk de liquidatie en vereffening der overgeblevene fondsen en verdere bezittingen van de voormalige gilden, en tevens maatregelen bevattende tot bevordering en uitbreiding der weldadige einden, waartoe die fondsen plegen te worden aangewend:

Wij Willem, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

In aanmerking nemende de noodzakelijkheid, om door eenige algemeene bepalingen de liquidatie en vereffening der overgeblevene fondsen en verdere bezittingen van de voormalige gilden in sommige

provinciën te bevorderen, en tevens de wijze te regelen, hoe met het zuiver overschot daarvan na zoodanige volbragte vereffening voor het vervolg zal worden gehandeld.

Wenschende die bepalingen tevens dienstbaar te maken om aanleiding te geven tot de bevordering en uitbreiding der weldadige einden, waartoe die fondsen plegen te worden aangewend, de ondersteuningnamelijk van oude gebrekkige, zieke of behoeftige beoefenaars van beroepen en bedrijven, de betaling der kosten hunner begrafenis, de uitkeering van reisgeld aan ambachtsgezellen en dergelijken.

Op het rapport van onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat van den 30 sten Maart 1820 N o 2167 N7. B.Z.

Den Raad van State gehoord.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1.

De provisioneele Kommissarissen of zoodanige andere Administrateurs of personen, onder dewelken zich overgeblevene fondsen en verdereovergeblevene bezittingen van voormalige gilden bevinden, zullen binnendrie maanden na de dagteekening dezès, aan het plaatselijk Bestuur hunner gemeente of aan eene kommissie uit hetzelfde, verantwoording doen van het beheer en de administratie door hen over die fondsen en bezittingenuitgeoefend, en voorts het geldelijk saldo van hunne rekening, met alle bezittingen en eigendommen van het voormalig gild, mitsgaders alle bewijzen van eigendom, boeken, papieren en aantekeningen, zonder onderscheid, het gewezen gild betreffende, ter dispositie van het plaatselijk Bestuur stellen, daarbij voegende eenen specifièken staat van de schulden, die ten laste van het gewezen gild mogten loopen.

Art. 3.

Hetgeen er na de gezegde liquidatie en afbetaling zuiver aan kontanten mogt overig blijven, mitsgaders alle effekten en andere goederen, waarvan het gewezen gild alsdan nog in het bezit zal zijn, zullen volgens eene daarvan op te maken inventaris, waarvan een dubbel ter plaatselijke Secretarie, zal worden gedeponèerd, onder het duurzaam beheer der bij art. 2 vermelde gekommiteerden overgaan

Art. 2.

Het plaatselijk Bestuur zal voorts door dezelfde gewezen Administrateurs, of, des gepast achtende, door een of meer andere personen, welke hetzelfde daartoe zal kwalificeeren, genomen, zooveel eenigzints mogelijk, uit hen, die een gelijk beroep of bedrijf uitoefenen, als waartoe het gewezen gild betrekking had, eene liquidatie en vereffening tot stand laten brengen, betaling doende plaats hebben van hetgeen er nog te betalen staat, zooveel de voorhanden zijnde kontanten zulks gedogen en tot afbetaling van het verdere, zooveel van de goederen en eigendommen, welke het gewezen gild nog bezitten mogt, bij publieken verkoop, doende te gelde maken, als noodig mogt zijn, met fakulteit tevens aan hetzelfde Bestuur, om ook andere of verdere bezittingen, waarvan de konservatie aan hetzelfde min voordeelig of voegzaam voorkomen mogt, op gelijke wijze te kunnen doen verkoopen en daarvoor inschrijvingen in het grootboek der nationale werkelijke schuld, te kunnen doen aanschaffen.

Art. 4.

Deze Kommissarissen zullen de gezegde kontanten en diegenen, welke bij vervolg van tijd uit de opbrengst der onder hen gekomene effekten of andere bezittingen jaarlijks mogten voortkomen, na afbetaling der lasten, welke op die bezittingen mogten zijn geaffecteerd, en van de kleine onkosten, waartoe hunne administratie mogt aanleiding geven, voorts onder toezigt van het plaatselijk Bestuur, doen verstrekken tot onderstand van hulpbehoevende gewezen leden van het voormalig gild, dezelve weduwen en kinderen, voor zooveel die nog aanwezig zijn, en van verdere hulpbehoevende beoefenaars en ambachtsgezellen van hetzelfde beroep of bedrijf in dezelfde stad of plaats, ofschoon geene leden geweest zijnde, en derzelve na te latene weduwen en kinderen en eerst dan wanneer zich onder al dezelve geene behoeftigen mogten bevinden, tot onderstand aan andere hulpbehoevenden binnen de gemeente in het algemeen.

Art. 5.

Voor zoo verre de tegenwoordige beoefenaars en ambachtsgezellen van hetzelfde soort of te ook van andere beroepen of bedrijven en diegenen, welke verder van tijd tot tijd beroepen of bedrijven beginnen zullen, genegen mogten zijn om door zekere vast te stellen jaarlijksche of andere vrijwillige bijdragen op zekere tijdstippen, tot de daarstelling, instandhouding of verdere uitbreiding van zulke fondsen mede te werken, ten einde zich zelven, en hunne na te latene weduwen en kinderen, bij ziekte, ouderdom of minvermogene omstandigheden, eene ondersteuning te bezorgen, wordt daartoe niet alleen volkomen vrijheid gelaten, maar zelfs elk plaatselijk Bestuur uitgenoodigd om in den zijnen door aanmoediging daartoe bevorderlijk te zijn, alles echter met dien verstande, dat de deelneming steeds facultatief en geheel vrijwillig zal moeten zijn, en dat nimmer aan deze fondsen door eenige gedwongen bijdragen of afvorderingen onder welken naam ook, eenig accres worde verschaft.

Art. 6

Deze bijdragen zullen alsdan evenzeer onder de administratie staan van Kommissarissen, op den voet van art. 2 benoemd en zulks onder het toezigt van het plaatselijk Bestuur, en volgens de nadere bepalingen door hetzelfde in den geest van dit besluit met overleg der provinciale autoriteit, vast te stellen, waarbij ook zal kunnen vastgesteld worden, dat van de vrijwillige bijdragen ingevolge art. 5 alleen diegenen zullen kunnen genot hebben, voor zich en de hunnen, welke de bijdragen mede zullen hebben gedaan.

De in deze te maken bepalingen zullen echter niets strijdigs mogen bevatten met de bestaande wetten, besluiten en algemeene verordeningen.

Art. 7.

Het plaatselijk Bestuur zorgt dat de Kommissarissen op zekere vast te stellen tijden verantwoording van hunne gestie doen, en benoemt voorts, bij overlijden of demissie van Kommissarissen, andere in derzelver plaats, steeds uit de beoefenaars van het beroep of bedrijf, zooveel immer mogelijk te nemen.

Art. 8

Het tegenwoordig besluit is niet toepasselijk op de hier en daar zoogenaamde bussen of associatiën van overleving en garantie, in cas van ziekte, ouderdom enz., uit vrijwillige bijdragen van partikulieren van onderscheidene beroepen en bedrijven, in standen zamengesteld, en met het werk der gilden alzoo geene eigenlijke relatie hebbende gehad.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden toegezonden aan den Raad van State tot informatie.

Gegeven op het Loo, den 26 sten Julij des jaars 1820, het zevende van Onze regering.

/was Geteekend/ Willem.
van wege den Koning
/get:/ J.G. de Meij van Streefkerk.
Accordeert met deszelfs origineel
De Griffier ter Staats Secretarij,
/get/ D. Hamécourt. I. g.

Voor eensluidend afschrift
De Secretaris-Generaal bij het Ministerie van
Binnenlandsche Zaken en Waterstaat,
/get/ Wenckebach.

Brengen hetzelfde ter kennis van Burgemeesteren der steden en Schouten der gemeenten te Platten Lande zoo tot informatie als met last om, voor zoo verre er binnen hunne gemeente fondsen of bezittingen van voormalige gilden aanwezig zijn, zich stiptelijk naar de bepalingen van het koninklijk besluit te gedragen, met verdere invitatie, om van den uitslag van het ten dezen verrigte in der tijd aan H.E.G.A. een omstandig rapport in te zenden.

En zal deze in het Provinciaal Blad worden gëinsereerd.

Haarlem, den 31 sten Augustus 1820
De Gedeputeerde Staten voornoemd
/w.g./ W. Jager.

Ter ordonnantie van dezelve,
De Griffier der Staten van Holland,
/w.g./ J.A. van Zuylen van Nijeveld

Amsterdam, den 20 sten Junij 1855

Voor eensluidend afschrift
de Stads Secretaris
C.E. Vaillant

Oproep

Wie schonk kadastrale kaart?

Waarschijnlijk in het seizoen 2000/2001 of anders het daarop volgende kreeg ik op een verenigingsavond voor de tweede keer contact met een meneer uit Harderwijk of omgeving. Hij had enkele kalenderbladen bij zich met daarop kadastrale kaarten. Eén daarvan was van Heerewaarden, het dorp van herkomst van de

voorouders van mijn moeder. Hij schonk mij die kaartreproductie van 1823. Ik liet die plaat inlijsten en hij siert nu al geruime tijd mijn entreehal. Gaarne kom ik weer in contact met deze meneer. G.J. Bothof, De Blekerij 22, 3831 CT Leusden, tel. 033- 495 2047; e-mailadres: gerritbothof@planet.nl.

Basiscursus PRO-GEN te Amersfoort

Wij hebben het voornemen om in het najaar 2003 - bij voldoende belangstelling - een basiscursus PRO-GEN te geven als huiskamerbijeenkomst bij ons thuis.

Wij bieden u aan:

- een cursus van vijf bijeenkomsten van circa twee uur; te geven overdag aan maximaal vijf cursisten. De cursus behandelt de basistechnieken van het programma; zie de website van de gebruikersgroep:
<http://home.wxs.nl/~progengg/home.html>
- een pakket cursusmateriaal bestaande uit de werkbladen van de schriftelijke basiscursus
- begeleiding van zowel mijn vrouw Bep als ondergetekende
- wellicht nog een kop koffie (maar dat valt onder verantwoordelijkheid van de gastvrouw)

Wij verwachten van u:

- enige ervaring in het gebruik van de computer
- enige bekendheid met de voornaamste genealogische begrippen zoals kwartierstaat, parenteel, genealogie enz.
- dat u lid bent van de PRO-GEN gebruikersgroep (lidmaatschap € 6,81 per jaar, inschrijving € 2,27)
- Een bijdrage aan de kosten (circa € 22,50)

Indien u belangstelling hebt, wordt u verzocht dit kenbaar te maken aan ons, telefoon: 033-4553597 of per email I.j.de.beer@hccnet.nl Bert de Beer

Hoogland en de muziek ...

Dit jaar bestaat de muziekvereniging St. Caecilia 75 jaar. Ter gelegenheid hiervan komt er dit jaar een jubileumboek uit. Hoe dit ontstaan is en hoe u hieraan kunt komen leest u in onderstaand artikel.

In 1998, bij het 70-jarig bestaan van de muziekvereniging, is het idee ontstaan om ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan een jubileumboek uit te geven. Op dit idee zijn vele reacties gekomen. Veel mensen hebben oude foto's en soms zelfs complete plakboeken bij ons ingeleverd. Hiervoor onze hartelijke dank! Atty Davidse heeft interviews gehouden met oude en huidige leden van de vereniging en deze interviews bewerkt tot sprekende verhalen, die een beeld geven van de muziekvereniging St. Caecilia en het Hooglandse leven in de afgelopen 75 jaar. Ed van Hamersveld (033-4567852) en Gerard Hilhorst (033-4532800) zijn daarna hard aan het werk gegaan om al het materiaal te verwerken tot een prachtig boek. In het boek zullen zo'n 200 foto's worden opgenomen, waarvan een aantal zeer bijzonder is te noemen. Naast de hoogtepunten in het verenigingsbestaan wordt ook aandacht besteed aan onderwerpen die een belangrijke rol speelden in het dorp zoals de invloed van de kerk, het sociale leven en de oorlogsjaren. Het boek is dan ook niet alleen interessant als u direct iets met St. Caecilia heeft te maken, maar ook als u geïnteresseerd bent in de geschiedenis van Hoogland.

Het jubileumboek wordt op 12 april 2003 gepresenteerd in Sporthal Bieshaar, voorafgaand aan het donateursconcert. Wij willen u graag in de gelegenheid stellen om nu alvast één of meerdere exemplaren van het boek te bestellen. Het boek wordt namelijk slechts in een beperkte oplage uitgegeven. De verkoopprijs van het boek wordt € 25,-. Als u ere-donateur (in 2002 of 2003) of lid bent van de muziekvereniging krijgt u op één boek € 2,50 korting.

U kunt alvast één of meerdere boeken bestellen bij: Muziekvereniging St. Caecilia, Sportlaan 28, 3828 AZ Hoogland, of via email: sintcaecilia@hotmail.com

Spaarnestad Fotoarchief

Bij het samenstellen van een familieboek of bij het maken van een website worden vaak foto's gebruikt. Meestal zijn die het eigendom van famileden van de samensteller. Als u nu een vergeelde en verschoten foto uit een tijdschrift heeft, waar uw voorvader nog nauwelijks herkenbaar op staat, informeer dan eens bij het Spaarne Fotoarchief in Haarlem. Meer dan drie miljoen foto's! Een bezoek aan een expositie in het museum is gratis (di t/m za 12.00-17.00 uur). Internet: www.spaarnefoto.nl

Van de CALS door Peter Schippers

Bij het septemбернаummer van ons afdelingsperiodiek was het bekende groene 'vraag/aanbod aan de contactdienst'-formulier toegevoegd. Ik mocht er een aardig aantal retour ontvangen - niet zoveel als ik stilletjes gehoopt had, maar toch. Het aantal leden dat informatie ingewonnen heeft via www.contactdienst.nl ligt uiteraard buiten mijn gezichtsveld.

Ik heb niet alleen vragen mogen ontvangen maar ook bijna evenveel aanbiedingen van nieuwe deelnemers. Het aanbod van de Contactdienst is dus weer gestegen en mogelijk is dat voor u reden om ook eens uw geluk te beproeven door het inzenden van een vraag (en mogelijk een daaropvolgend aanbod).

Bij de nieuwe update van het Contactdienstbestand zal alles verwerkt zijn en dan kunt u met nog meer kans op succes een beroep op het Contactdienstbestand doen.

Dank aan de nieuwe deelnemers voor hun bereidwilligheid hun onderzoeksresultaten met anderen te willen delen.

Boekennieuws

H.J. Postema e.a. *Bronnen van Doorn*. Uitgegeven door de Werkgroep 18e eeuw,
p/a ing. H.J. Postema, Vogelweide 137, 3941 NH Doorn
(hjpostema@rdnet.nl), prijs € 5,50 per deel en € 4,- bij
abonnement op alle delen.

In dit periodiek van september 2002 werd u al geattendeerd op de bronnenpublicaties van de Werkgroep 18e eeuw in Doorn. Er is opnieuw een aantal delen uitgekomen:

- Waterstaat
- Kerkelijke zaken
- Kerkeraadshandelingen van 1792
- Belastingen
- Franse tijd I
- Gerechtsnotulen I (1700-1759)

Een interessant boek voor genealogen in Doorn en omgeving. Van harte aanbevolen.

H. Schipper *Geschiedenis van het dorp Scherpenzeel. Rond 1900 uit de archieven opgetekend*. Uitgegeven door de Vereniging Oud Scherpenzeel, 2003, ISBN 990-9016394-8, prijs € 12,50.

Tussen 1898 en 1905 schreef H. Schipper (1851-1922) een geschiedenis van Scherpenzeel. In die tijd lag een klein deel van het dorp in de gemeente Woudenberg en Schipper was onderwijzer aan de Woudenbergse dorpschool in Scherpenzeel. Hijzelf heeft getracht zijn boek uit te laten geven. Na zijn dood heeft zijn vrouw het opnieuw geprobeerd. Beide pogingen zijn mislukt en wie het manuscript zou lezen begrijpt wel waarom. Het handschrift is nooit in vergetelheid geraakt. De vereniging Oud Scherpenzeel heeft vaak geprobeerd het werk in handen te krijgen. Vorig jaar lukte dat opeens en de vereniging kreeg bovendien een flinke som geld om het boek uit te geven. Die verplichting heeft de vereniging zwaar op de maag gelegen. Het boek bestaat voor een groot deel uit overgeschreven kerkelijke archiefstukken. Bij de teksten van de auteur zitten enkele fraaie 19e eeuwse schoolmeesterswijsneuzigheden. De auteur is wel ijverig geweest maar heeft desondanks veel belangrijke archiefstukken niet gevonden (Rechterlijk archief, leenboeken uit de 16e/18e eeuw, Bataafs archief). Verder was Schipper niet echt een goede verteller. Oud Scherpenzeel heeft zich uit de moeilijkheden gered door het boek als een 19e eeuws tijdsbeeld te presenteren. De tekst is flink onderhanden genomen en het boek is heel mooi opgemaakt en bevat bijna honderd foto's uit de 19e eeuw ter illustratie. In het voorwoord worden de inspanningen van Schipper in groter verband geplaatst. Ook bevat het boek een korte biografie van de auteur. De bewerkers hebben kans gezien al de summiere bronverwijzingen van Schipper te identificeren en geven bovendien een lijst met moderne literatuur over Scherpenzeel.

Voor genealogen met Scherpenzeelse voorouders kan het boek wel enige waarde hebben. Het werk geeft veel lijsten met persoonsnamen en dankzij een uitstekend register, zowel op personen als op plaatsen, zijn voorouders gemakkelijk terug te vinden.

C. van den Hengel *Bijdragen tot de Geschiedenis van Leusden tot 1811* (1974) 186 bladzijden plus bijlagen. In 2002 opnieuw bewerkt door mevr. Bep de Beer-van Asselt. Te verkrijgen via de NGV, afd. Amersfoort en Omstreken, prijs € 18,-.

In 1964 schreef de heer Van den Hengel zijn doctoraalscriptie over de geschiedenis van Leusden. Tien jaar later heeft hij de scriptie uitgebreid en gepubliceerd. De auteur wilde de oude agrarische wereld van Leusden en omgeving vastleggen zoals hij die nog had meegemaakt, maar die na Wereldoorlog II in hoog tempo is verdwenen.

Van den Hengel schreef zelf in zijn voorwoord: 'Een beeld heb ik willen vastleggen, maar het is eenzijdig

door het ongebruikt laten van veel bronnen en onvolledig omdat tijdgebrek weer een stop heeft gelegd bij 1811'. En ook: 'Zo is dit een werk van zeer ongelijke kwaliteit geworden ...'. Ondanks deze gebreken, die de auteur zelf al signaleerde, is het toch een belangwekkende publicatie geworden die destijds veel aftrek heeft gevonden. De grote verdienste van het werk was de ontsluiting van bronnen door middel van vele honderden bronverwijzingen. Al met al kan toch een goede indruk gekregen worden van de agrarische wereld in vroeger dagen. Genealogische speurders in Leusden en omgeving treffen vrijwel altijd een aantal voorouders aan.

Een groot probleem was de zeer gebrekkige manier waarop het boek was gedrukt, soms bijna onleesbaar. Het was sinds lang niet meer verkrijgbaar. Onze afdeling heeft van de heer Van den Hengel toestemming gekregen om het boek opnieuw uit te geven. Mevrouw De Beer heeft er vervolgens ongelooflijk veel tijd in gestoken. Niet alleen is de tekst helemaal opnieuw uitgetypt, maar ook zijn de oorspronkelijke twee delen op logischer wijze in elkaar gevoegd. Verder zijn er twee uitgebreide registers, een op naam en een op onderwerp. Dankzij mevrouw De Beer is de heruitgave veel beter leesbaar dan de oorspronkelijke uitgave.